

Zajęcie Osia przez Rosjan w 1945 roku

Jest to tłumaczenie tekstu napisanego po rosyjsku, odszukanego przez urodzonego w Osiu doktora nauk humanistycznych Feliksa Bociana (1941-2020), harcerza, długoletniego pracownika Katedry Pedagogiki Społecznej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Dowódca korpusu, działającego na tym odcinku, postanowił wykonać uderzenie na węzeł obrony przeciwnika w Osiu nie tylko siłami 385. dywizji, ale i siłami podchodzącej w ten rejon 191. dywizji strzeleckiej.

Ale zanim 191. dywizja mogła uderzyć na Osie, jej pododdziały musiały sforsować rzekę Czarna Woda.

Rzeka Czarna Woda nie wydawała się mocną rubieżą wodną, ale jej forsowanie było związane ze znacznymi trudnościami, ponieważ pododdziały dywizji nie dysponowały środkami przeprawowymi i zmuszone były pokonywać rzekę przy pomocy prowizorycznych środków.

Do ataku na Osie dowódca 191. dywizji wydzielił 546 pułk strzelców. Otrzymał on 16 lutego 1945 r. rozkaz sforsowania rzeki Czarna Woda w rejonie wsi Sauermühle (Zur – przyp. tłum.) i opanowania jej, zdobywając w ten sposób przyczółek na przeciwległym brzegu. Następnie pododdziały pułku powinny z pochwyconego przyczółka nacierać na Osie i we współdziałaniu z pododdziałami 385. dywizji opanować ten ważny węzeł obrony przeciwnika.

Dowódca pułku, podpułkownik Zwiagincew, postanowił forsować rzekę nocą, uchwycić przyczółek na przeciwległym brzegu przy pomocy jednego batalionu strzelców, a potem po zbudowanej przez saperów przeprawie przejść rzekę głównymi siłami. Zadanie zdobycia przyczółka i zabezpieczenia przeprawy głównych sił powierzył 1. batalionowi strzelców.

Do godziny 24. 16 lutego pododdziały 1. batalionu skutecznie sforsowały rzekę, uchwyciły spory przyczółek na przeciwległym brzegu i do godziny 2. 17 lutego zajęły Sauermühle i Brezin (Brzeziny – przyp. tłum.). w ten sposób zabezpieczono swobodną przeprawę 2. i 3. batalionu strzelców pułku, które szybko rozwijając się, wykorzystali sukces, osiągnięty przez 1. batalion. 2. batalion zaczął nacierać wzdłuż szosy, prowadząc uderzenie na Osie z południowego wschodu, a 3. batalion atakował ze wschodu.

Likwidując na swojej drodze resztki rozbitych oddziałów przeciwnika, ciągle jeszcze stawiających opór, pododdziały pułku rankiem 17 lutego wdarły się do Osia. W celu zabezpieczenia flanki częścią sił w tym czasie została wzięta osada Miedzno. Po wyczerpanym boju pododdziały pułku do godziny 16. zakończyły oczyszczanie Osia z przeciwnika.

W ten sposób, w rezultacie wykonanego manewru i błyskawicznych działań pododdziałów 546. pułku strzelców, a szczególnie prowadzonych taktycznie prawidłowo i z inicjatywą działań 1. batalionu postawione zadanie zostało szybko zrealizowane.

Zajęciem miasta Osie – ważnego węzła dróg i punktu oporu obrony przeciwnika – 546. pułk strzelców przyczynił się do szybkiego wykonania zadania przez oddziały 385. dywizji strzeleckiej.

Przełamując opór wroga w okolicy miasta Osie, a także na wschód i zachód od tego punktu, zwiazki 49. Armii skierowały się na miasto Czersk.

Thum. Józef Malinowski

Zajęcie Osia przez Rosjan w 1945 roku

Командир корпуса, действовавшего на этом участке, решил нанести удар по узлу обороны противника в Ошине только силами 385-й дивизии, но и силами подошедшей в этот район 191-й стрелковой дивизии. [50]

Но прежде чем 191-я стрелковая дивизия могла нанести удар по Оше, ее частям необходимо было форсировать р. Шварцвассер.

Река Шварцвассер не являлась мощным водным рубежом, но ее форсирование было сопряжено со значительными трудностями, так как части дивизии почти не располагали переправочными средствами и должны были форсировать реку на подручных средствах.

Для наступления на Оше командиром 191-й стрелковой дивизии был выделен 546-й стрелковый полк. Ему было приказано 16 февраля 1945 г. форсировать реку Шварцвассер в районе деревни Саурмюле, овладеть этим пунктом, захватив плацдарм на противоположном берегу. В последующем подразделения полка должны были с захваченного плацдарма наступать на Оше и во взаимодействии с частями 385-й стрелковой дивизии овладеть этим важным узлом обороны противника.

Командир полка подполковник Звягинцев решил форсировать реку ночью, захватить плацдарм на противоположном берегу одним стрелковым батальоном, а затем по устроенной саперами переправе форсировать реку главными силами. Задачу по захвату плацдарма и обеспечению переправы главных сил он возложил на 1-й стрелковый батальон.

К 24 часам 16 февраля подразделения 1-го батальона успешно форсировали реку, захватили значительный плацдарм на противоположном берегу и к 2 часам 17 февраля овладели Саурмюле и Брезин. К этому времени подошедшие саперы построили мост. Этим была обеспечена беспрепятственная переправа 2-го и 3-го стрелковых батальонов полка, которые, быстро развернувшись, развили успех, достигнутый 1-м батальоном. 2-й батальон начал наступать вдоль шоссе, нанося удар по Оше с юго-востока, а 3-й батальон наносил удар с востока.

Уничтожая на своем пути остатки разбитых частей противника, все еще оказывавших сопротивление, подразделения полка утром 17 февраля ворвались в Оше. С целью обеспечения фланга частью сил к этому времени был взят населенный пункт Медзно. После напряженного боя подразделения полка к 16 часам завершили очищение Оше от противника. [51]

Таким образом, в результате осуществленного маневра и стремительных действий подразделений 546-го стрелкового полка и особенно тактически правильных и инициативных действий 1-го стрелкового батальона поставленная задача была решена успешно.

Занятием г. Оше — этого крупного узла дорог и опорного пункта обороны противника — 546-й стрелковый полк способствовал успешному выполнению задачи частями 385-й стрелковой дивизии.

Сломив сопротивление врага в районе г. Оше, а также восточнее и западнее этого пункта, соединения 49-й армии устремились к г. Черск.